

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.8.2.24>

CHARAKTERYSTYKA ADMINISTRACYJNOPRAWNA RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI POLICYJNEJ

Khrystyna Solntseva

*kandydat nauk prawnych, docent, docent Katedry Prawa Administracyjnego i Działalności Administracyjnej
Narodowego Uniwersytetu Prawniczego imienia Jarosława Mądrego (Charków, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0001-9404-8029

Scopus-Author ID: 57193097041

kvsolntseva@gmail.com

Adnotacja. W artykule autor analizuje rodzaje działań policyjnych pod względem ich charakterystyki administracyjnoprawnej. W szczególności rozważono doktrynalne definicje działalności policyjnej, podkreślono brak legislacyjnej definicji tego pojęcia oraz przeanalizowano główne cechy działalności policyjnej i określono główny cel takiej działalności, a mianowicie: zapewnienie legalności i porządku prawnego, a także ochronę praw i wolności człowieka i obywatela.

Szczególną uwagę zwrócono na klasyfikację gatunków i wyróżnianie podgatunków.

W artykule autor podkreśla główne problemy, które pojawiają się podczas prowadzenia działalności policyjnej. W szczególności niski poziom zaufania publicznego do organów Narodowej Policji, co negatywnie wpływa na skuteczność działań policji, a także oferuje drogi i sposoby rozwiązywania określonych problemów.

Słowa kluczowe: działalność policjanta, Narodowa Policja Ukrainy, legalność, praworządność, policjant, prawa i wolności.

ADMINISTRATIVE AND LEGAL CHARACTERISTIC OF THE KINDS OF POLICE ACTIVITY

Khrystyna Solntseva

*Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Administrative
Law and Administrative Activities of Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0001-9404-8029

Scopus-Author ID: 57193097041

kvsolntseva@gmail.com

Abstract. The author analyzes the types of police activity in terms of their administrative and legal characteristics. In particular, the doctrinal definitions of policing were considered, the lack of a legislative definition of this concept was emphasized. The author considers the main features of policing and determines the main purpose of such activities, namely: ensuring law and order and protection of human and civil rights and freedoms. Particular attention is paid to the classification of kinds and the separation of sub kinds of policing.

In the article, the author highlights the main problems that arise in policing. In particular, the low level of public confidence in the National Police, which negatively affects the effectiveness of the police activity, as well as offers ways to solve the identified problems.

Key words: Police officer's activity, National Police of Ukraine, law, order, police officer, rights and freedoms.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДІВ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Христина Солнцева

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного права та адміністративної
діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)*

ORCID ID: 0000-0001-9404-8029

Scopus-Author ID: 57193097041

kvsolntseva@gmail.com

Анотація. У статті автор аналізує види поліцейської діяльності з позиції їх адміністративно-правової характеристики. Зокрема, розглянуті доктринальні визначення поліцейської діяльності, наголошено на відсутності законодавчого визначення цього поняття, а також проаналізовано основні ознаки поліцейської діяльності та визначено основну мету такої діяльності, а саме: забезпечення законності та правопорядку, а також захист прав і свобод людини і громадянина.

Особлива увага приділена класифікації видів та виокремленню підвидів поліцейської діяльності.

У статті автор виокремлює основні проблеми, які виникають під час здійснення поліцейської діяльності, зокрема низький рівень довіри населення до органів Національної поліції, що негативно впливає на ефективність діяльності поліцейських, а також пропонує шляхи та способи вирішення окреслених проблем.

Ключові слова: діяльність поліцейського, Національна поліція України, законність, правопорядок, поліцейський, права і свободи.

Вступ. Актуальність теми статті зумовлена сучасним станом законодавчого забезпечення діяльності Національної поліції. Ефективна діяльність органів Національної поліції виступає однією з основних гарантій забезпечення правопорядку та законності, а також дотримання прав і свобод людини та громадянина в нашій державі. Така важливість поліцейської діяльності зумовлює той факт, що дослідження цього питання нині є досить популярним серед науковців.

Основним законодавчим актом, який врегульовує поліцейську діяльність, визначає основні засади діяльності Національної поліції, статус поліцейського та порядок проходження служби в Національній поліції України, є Закон України «Про Національну поліцію» (Закон України «Про національну поліцію», 2015), при цьому зазначений нормативно-правовий акт не містить визначення поняття «поліцейська діяльність», що підвищує важливість наукових розробок із зазначеного питання.

Матеріали та методи дослідження. Проблема визначення поліцейської діяльності, її характерних ознак та видів, законодавчого врегулювання є однією з важливих проблем сучасної наукової доктрини адміністративного права, а також центральною темою досліджень таких науковців, як О.С. Проневич, Й.І. Горінецький, Я.М. Когут, О.О. Косиця, Х.В. Солнцева, І.В. Бойко, В.А. Глуховець, М.М. Пендюра, О.О. Старицька та ін.

Стаття виконана на підставі загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання.

Поняття, мета та основні ознаки поліцейської діяльності. Як зазначалося вище, законодавче визначення поняття поліцейської діяльності нині відсутнє. Науковці ж розглядають поліцейську діяльність як частину правоохоронної діяльності.

О.С. Проневич визначає поліцейську діяльність як один із видів державно-управлінської діяльності, що реалізується наділеними спеціальною компетенцією застосування державного примусу озброєними органами державної виконавчої влади (формаціями), уповноваженими здійснювати охорону правопорядку, забезпечувати внутрішню безпеку, особисті та майнові права громадян (Проневич, 2009: 350–456).

Й.І. Горінецький зазначає, що сутністю поліцейської діяльності є лише виявлення і розслідування злочинів, кримінальне переслідування (Горінецький, 2005: 203), проте варто зазначити, що нині таке визначення поліцейської діяльності є досить вузьким і характеризує лише певну сторону такої діяльності. Поліцейська діяльність має тлумачитися значно ширше відповідно до викликів сучасності.

Я.М. Когут сформульовано інше визначення: поліцейська діяльність – це вид правоохоронної діяльності уповноважених державою суб'єктів публічної адміністрації, яка спрямована на встановлення та забезпечення правопорядку, з можливістю застосування заходів адміністративного примусу в передбачених законом випадках. При цьому він поділяє поліцейську діяльність на загальну (адміністративну), яка охоплює профілактичну та охоронну діяльність уповноважених суб'єктів, та спеціальну (оперативно-розшукову та кримінальну процесуальну) діяльність (Когут, 2013: 321–326).

Основною метою поліцейської діяльності є забезпечення охорони прав і свобод людини, протидія злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також створення умов безпеки та благополуччя. Основа такої діяльності – це дотримання принципів діяльності поліції (верховенство права, дотримання прав і свобод людини, законність, відкритість та прозорість, політична нейтральність, взаємодія з населенням) (Косиця, 2017).

Серед основних ознак поліцейської діяльності науковці виокремлюють такі (Солнцева, 2016):

- поліцейська діяльність являє собою один із видів соціальної діяльності;
- реалізується як усвідомлений і цілеспрямований вплив суб'єкта на об'єкт, не пов'язаний із ним відносинами підпорядкування;
- пов'язана з управлінням органами виконавчої влади щодо забезпечення правопорядку;
- являє собою професійну за природою та публічну за характером діяльність;
- специфічна мета такої діяльності – захистити суспільство від небезпек соціального, природного, біологічного, техногенного характеру;
- у процесі виконання поліцейської діяльності застосовуються специфічні методи (адміністративний нагляд та примус).

Види поліцейської діяльності. Нині виокремлюють чотири види поліцейської діяльності:

- 1) адміністративна поліцейська діяльність;
- 2) поліцейська діяльність органів досудового розслідування;
- 3) поліцейська діяльність оперативно-розшукових підрозділів;
- 4) поліцейська діяльність (Бойко, 2018).

Розглянемо детальніше кожен із видів поліцейської діяльності:

Адміністративна поліцейська діяльність – це державно-владна діяльність виконавчо-розпорядчого характеру, яка провадиться органами Національної поліції та полягає в організації та здійсненні функцій поліцейських органів з охорони публічного порядку, забезпечення публічної безпеки, попередження й припинення правопорушень адміністративно-правовими засобами та надання публічно-сервісних послуг.

Така діяльність має виконавчо-розпорядчий, а також організаційний характер, спрямований на виконання завдань та функцій, зарахованих до компетенції Національної поліції, та має профілактичну спрямованість. У процесі здійснення адміністративної діяльності поліцейські органи підзвітні та підконтрольні громадськості. Адміністративна діяльність поліції є також публічно-сервісною діяльністю, тобто діяльністю Національної поліції із забезпечення порядку взаємодії поліції з населенням, конкретними приватними (фізичними та юридичними) особами, за яким останні здатні ефективно реалізовувати свої права і законні інтереси.

Варто виокремити підвиди адміністративної діяльності Національної поліції:

1) *внутрішньоорганізаційна адміністративна діяльність поліцейських*, яка забезпечує ефективне функціонування органів Національної поліції України на внутрішньому рівні, тобто це діяльність із визначення структури органів поліції, навчання поліцейських, підбору персоналу, інформаційного забезпечення діяльності поліцейських, формування та планування роботи на рівні підрозділів та кожного конкретного працівника, а також здійснення постійного нагляду та контролю за ефективністю виконання поліцейськими покладених на них обов'язків і здійснення повноважень. Насамперед зазначений вид діяльності охоплює відносини, що виникають безпосередньо в структурі Національної поліції, між структурними підрозділами, керівниками та поліцейськими тощо. Цей вид діяльності є дуже важливим у рамках поліцейської діяльності загалом, оскільки тільки правильно налагоджена внутрішньою системою може ефективно перешкоджати злочинності та забезпечувати законність і правопорядок у державі;

2) *зовнішньоорганізаційна адміністративна діяльність поліцейських* – діяльність, яка вже безпосередньо пов'язана з практичною реалізацією завдань поліції, що визначені та закріплені на законодавчому рівні. Метою цього виду поліцейської діяльності є виявлення, попередження, припинення правопорушень та забезпечення реалізації прав і свобод громадян шляхом надання публічно-сервісних послуг. Напрями зовнішньої адміністративної діяльності:

- обліково-реєстраційна діяльність (реєстрація заяв, повідомлень та іншої інформації про правопорушення та інші події);
- дозвільно-ліцензійна діяльність (видача дозволів та ліцензій у сфері дозвільної системи; погодження документів тощо);
- адміністративно-юрисдикційна діяльність (здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення);
- контрольно-наглядова діяльність (здійснення різних видів нагляду та контролю);
- охоронна діяльність (забезпечення охорони власності фізичних та юридичних осіб);
- профілактична (профілактика правопорушень) (Глуховець, 2017).

Поліцейська діяльність органів досудового розслідування – діяльність, яка полягає в діях, спрямованих на розслідування правопорушень і злочинів. Види такої діяльності визначені Кримінальним процесуальним кодексом України, і до них, зокрема, належать повноваження розпочати досудове розслідування за наявності законодавчо визначених підстав, проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій, повідомлення особі про підозру, складання обвинувального акта за результатами проведеного досудового розслідування тощо (Кримінально-процесуальний кодекс України, 2013).

Поліцейська діяльність оперативно-розшукових підрозділів – така діяльність поліцейських органів, яка спрямована на виявлення та пошук фактичних даних стосовно протиправних діянь окремих осіб (груп осіб) із метою припинення правопорушень і забезпечення правопорядку та захисту прав і свобод громадян. Відповідно до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», цей вид поліцейської діяльності включає такі дії, але не обмежується ними:

- вживати необхідні оперативно-розшукові заходи з метою попередження, своєчасного виявлення і припинення кримінальних правопорушень та викриття причин і умов, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень;
- здійснювати профілактику правопорушень;
- виконувати письмові доручення слідчого, вказівки прокурора та ухвали слідчих суддів;
- виконувати запити правоохоронних органів інших держав або міжнародних правоохоронних організацій відповідно до законодавства України, міжнародних договорів України;
- інформувати відповідні державні органи про відомі їм факти та дані, що свідчать про загрозу безпеці суспільства і держави, а також про порушення законодавства, пов'язані зі службовою діяльністю посадових осіб тощо (Про оперативно-розшукову діяльність, 1992).

Охоронна поліцейська діяльність – діяльність поліцейських органів, пов'язана з розвитком сервісної держави. Загальна тенденція до розвитку сервісної держави простежується в багатьох розвинених країнах, таку ж державу нині прагне розвивати й Україна. Органи Національної поліції надають охоронні послуги, які спрямовані на забезпечення недоторканості майнових прав та особистої безпеки фізичних осіб, а також держави загалом. Діяльність щодо охорони, в тому числі щодо надання охоронних послуг, регулюється низкою нормативно-правових актів (Завальний, 2020).

Фактично під час безпосереднього практичного завдань і функцій службу в поліції можна розглядати як один із видів платної суспільно корисної діяльності. Така діяльність безпосередньо не сприяє виробленню певних цінностей у суспільстві (чи то матеріальних, чи духовних). Поліцейські органи – це своєрідна ланка державно-правової системи. Саме через цю ланку держава може правовими приписами впливати на поведінку суспільства загалом та кожної окремо взятої особи. Робота поліцейського передусім має бути спрямована на те,

щоб підтримувати визначену державою та закріплену в законодавстві систему норм і правил поведінки і підтримувати правопорядок у суспільстві. Звісно, поліцейська діяльність здатна впливати на поведінку особи, створюючи умови для правомірної поведінки, а також припиняючи будь-які неправомірні дії, що можуть нашкодити публічному порядку, суспільству або правам та інтересам іншої особи (Пендюра, 2020: 276).

При цьому поняття «охорона» виражає зміст та основу, а також зумовлює специфічний характер діяльності поліцейських органів, оскільки поліцейський безпосередньо «охороняє», тобто стежить за збереженням, безпекою, недоторканністю, захищає осіб або майн від нападів та інших неправомірних посягань. У широкому сенсі діяльність поліцейського полягає в захисті від небезпек соціального, природного, біологічного або техногенного характеру (Косиця, 2017). Тобто цей вид діяльності має велике значення для захисту прав і свобод кожної людини та суспільства загалом.

Серед проблем, які виникають під час здійснення поліцейської діяльності, варто виокремити низький рівень довіри населення до органів Національної поліції, що негативно впливає на ефективність діяльності поліцейських. Саме тому співробітники служби поліції мають впроваджувати інноваційні форми взаємодії з населенням, вирішуючи нові просвітницькі завдання і функції, підтримувати позитивний імідж цієї державної служби серед громадськості, співпрацювати із закладами освіти і громадськими організаціями. Нині громадськість активно залучається до перезавантаження методології поліцейської діяльності, вироблення форм включеної взаємодії населення з представниками закону задля створення безпечного суспільства для всіх (Танько, 2020).

Особливі зусилля можуть знадобитися для встановлення відносин довіри з етнічними меншинами, які зазнали найжорсткіших форм відчуження та перебувають у найбільш несприятливих умовах. Існують різні методи для розвитку взаємодії з меншинами, методи, наприклад, використання брошур або радіо і телебачення або інтерактивні методи, що включають особистий контакт і спілкування між поліцією та меншинами (зустрічі з громадськістю, консультативні ради громад, регулярні візити спеціально виділених патрулів у місця проживання громад) (Пендюра, 2020: 276).

Нині такий вид поліцейської діяльності не є поширеним, однак сучасні умови свідчать про те, що він набуватиме дедалі більшої популярності, оскільки довіра населення є необхідною умовою підвищення ефективності поліцейської діяльності.

Отже, поліцейська діяльність – це діяльність, яка складається з низки видів, кожен з яких є необхідним для забезпечення її ефективності та досягнення її цілей: забезпечення законності та правопорядку, а також захисту прав і свобод людини і громадянина.

Висновки.

1. Поліцейська діяльність є важливим чинником забезпечення правопорядку, законності, упорядкованості суспільних відносин, безпеки громадян, а також змоги кожного громадянина нашої держави реалізувати свої права і свободи.

2. Нині немає законодавчого визначення поняття поліцейської діяльності, однак ця проблема є однією з основних у наукових пошуках багатьох сучасних українських науковців. Саме тому є низка визначень поліцейської діяльності в науковій доктрині.

3. Поліцейська діяльність має ознаки, які виокремлюють її як особливий вид діяльності, характерний лише для органів Національної поліції України. Ця діяльність насамперед спрямована на забезпечення панування законності та правопорядку в суспільстві, захист прав і свобод громадян, а також попередження можливих правопорушень або злочинів.

4. Виокремлюють чотири види поліцейської діяльності, кожен із яких є надважливим для забезпечення ефективного функціонування та ефективної діяльності органів Національної поліції з підтримання правопорядку. До цих видів поліцейської діяльності належать адміністративна поліцейська діяльність, поліцейська діяльність органів досудового розслідування, поліцейська діяльність оперативно-розшукових підрозділів, охоронна поліцейська діяльність.

5. Адміністративна поліцейська діяльність поділяється на внутрішню (виникає переважно у відносинах влади-підпорядкування в структурі органів Національної поліції) та зовнішню (виникає саме тоді, коли поліцейські безпосередньо виконують завдання, покладені на них законом).

6. Держава має забезпечувати та підвищувати ефективність поліцейської діяльності, оскільки це запорука панування правопорядку в державі та добробуту суспільства загалом.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 40-41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
2. Проневич О.С. Поліцейська діяльність як вид державно-управлінської діяльності. *Форум права*. 2009. № 2. С. 350–356. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3186/policeys_ka_diyal_nist_yak_vid_derzhavno.pdf?sequence=2&isAllowed=y
3. Горінецький Й.І. Правоохоронна функція держав Центральної Європи: теоретичні і практичні аспекти : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Національна академія внутрішніх справ України. Київ. 2005. 203 с.
4. Когут Я.М. Щодо поняття адміністративної поліцейської діяльності. *Митна справа*. 2013. № 5. С. 321–326. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_5%282.2%29_55
5. Косиця О.О. Поліцейська діяльність як наукова категорія. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 1. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/1/26.pdf>

6. Солнцева Х.В. Поняття «поліцейська діяльність» в Україні та США. *Право та інновації*. 2016. № 1 (13). URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2016/05/Solntseva13.pdf>
7. Бойко І.В. Основні види поліцейської діяльності в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. № 3, том 1. URL: http://www.nvppp.in.ua/vip/2018/3/tom_1/25.pdf
8. Адміністративна діяльність Національної поліції : навч. посібник / Кол. авт.; кер. авт. кол. к.ю.н., засл. юрист України В.А. Глухверя. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. 2017. 248 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/383/1/%D0%9F%D0%94%D0%A0%D0%A3%D0%A7%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%90%D0%94%20%D0%9D%D0%9F.pdf>
9. Кримінальний процесуальний кодекс України від 18 квітня 2010 р. № 4651-VI / Верховна рада України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 9-10, № 11-12, № 13. С. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
10. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII / Верховна рада України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1992. № 22. С. 303. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
11. Завальний М.В. Поліція охорони як суб'єкт надання охоронних послуг. *Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття*. 2020. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20201120/article/download/zavalnyi/pdf/560
12. Пендюра М.М., Старицька О.О. Поліцейська деонтологія : навчальний посібник. Київ : ФОП Маслаков. 2020. 276 с.
13. Танько А. Стратегічні завдання та форми діяльності органів національної поліції України як суб'єкта реалізації державної політики у сфері забезпечення прав і свобод людини. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/7/35.pdf>

References:

1. Pro Natsionalnu politzii: Zakon Ukrainy [About the National Police: Law of Ukraine] vid 02.07.2015 № 580-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*. 2015. No. 40-41, p. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
2. Pronevych, O.S. (2009) Politseiska diialnist yak vyd derzhavno-upravlinskoi diialnosti [Police activity as a type of public administration activity]. *Forum prava*. No. 2. P. 350–356. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3186/policeys_ka_diyal_nist_yak_vid_derzhavno.pdf?sequence=2&isAllowed=y
3. Horinetskiy, Y.I. (2005) Pravoohoronna funktsiia derzhav Tsentralnoi Yevropy: teoretychni i praktychni aspekty [Law enforcement function of Central European states: theoretical and practical aspects]. *Dys., Nats. akad. vnutr. sprav Ukrainy*. Kyiv. 203 p.
4. Kohut, Ya.M. (2013) Shchodo poniattia administratyvnoi politseiskoi diialnosti [Regarding the concept of administrative policing]. *Mytna sprava*. No. 5 p. 321–326. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_5%282.2%29_55
5. Kosytsia, O.O. (2017) Politseiska diialnist yak naukova katehoriia [Police activity as a scientific category]. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. No. 1. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/1/26.pdf>
6. Solntseva, Kh.V. (2016) Poniattia «Politseiska diialnist» v Ukraini ta SSHA [The concept of “Policing” in Ukraine and the USA]. *Pravo ta innovatsii*. No. 1 (13). URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2016/05/Solntseva13.pdf>
7. Boiko, I.V. (2018) Osnovni vydy politseiskoi diialnosti v Ukraini [The main types of police activity in Ukraine]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. No. 3. URL: http://www.nvppp.in.ua/vip/2018/3/tom_1/25.pdf
8. Hlukhoveria, V.A. (2017) Administratyvna diialnist Natsionalnoi politsii [Administrative activity of the National Police]. *Navch. Posibnyk. Dnipro: Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav*. p. 248. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/383/1/%D0%9F%D0%94%D0%A0%D0%A3%D0%A7%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%90%D0%94%20%D0%9D%D0%9F.pdf>
9. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine] vid 18.04.2010 № 4651-VI. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*. № 9-10, № 11-12, No. 13. p. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
10. Pro operatyvno-rozshukovu diialnist: Zakon Ukrainy [On operative-search activity: Law of Ukraine] vid 18.02.1992 № 2135-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*. No. 22. p. 303. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
11. Zavalnyi, M.V. (2020) Politsiia okhorony yak subiekt nadannia okhoronnykh posluh [Security police as a security service provider]. *Teoretychni pytannia yurysprudentsii i problemy pravozastosuvannia: vyklyky XXI stolittia*. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20201120/article/download/zavalnyi/pdf/560
12. Pendiura, M.M., Starytska O.O. (2020) Politseiska deontolohiia [Police deontology]: navch. posibnyk. Kyiv. FOP Maslakov. 2020. 276 p.
13. Tanko, A. (2020) Stratehichni zavdannia ta formy diialnosti orhaniv natsionalnoi politsii Ukrainy yak subiekta realizatsii derzhavnoi polityky u sferi zabezpechennia prav i svobod liudyny [Strategic tasks and forms of activity of the bodies of the National Police of Ukraine as a subject of implementation of the state policy in the field of ensuring human rights and freedoms]. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. No. 7. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/7/35.pdf>